Ministerie van Buitenlandse Zaken

Actieplan

maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen

Dit is het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het vormt de strategische basis voor onze inkoop ambities wereldwijd. We leggen uit hoe we met inkoop bijdragen aan onze Mission Sustainable en aan de verantwoordelijkheid en taken die ambassades, consulaten-generaal, andere posten en directies hebben: het stimuleren van wereldwijde welvaart, veiligheid, een eerlijke en duurzame wereld en het ondersteunen van Nederlanders in het buitenland.

Mission Sustainable

Duurzaam beleid omzetten in duurzame actie in onze eigen organisatie: dat is wat het programmateam Mission Sustainable doet. Het ministerie van Buitenlandse Zaken wil het goede voorbeeld geven aan andere overheden, bedrijven en organisaties in binnen- en buitenland door impact te maken met onze internationale bedrijfsvoering. We richten ons op drie gebieden: klimaatverandering, circulaire economie en mensenrechten. En voor lokale duurzaamheidskansen op onze ambassades, consulaten-generaal en andere posten denken wij graag mee over maatwerk. Zo gaan we samen op weg naar een duurzamer BZ.
Verschillende collega's van over heel de wereld initieerden in de afgelopen jaren al mooie initiatieven op het gebied van duurzaamheid. Denk aan het recente Zero Emissie Dienstautobeleid van BZ, de duurzame bouw van de residentie en ambassade in Canberra, het eisen van een leefbaar loon voor ingehuurde beveiligers en schoonmakers in o.a. Amman en Warsaw, een dak vol zonnepanelen in Bangkok en de duurzame verbouwing van het consulaat-generaal in Milaan. Onder de vlag van Mission Sustainable komen al die projecten samen.

We lead by example. BZ wil in de eigen bedrijfsvoering door laten klinken, waar we ons internationaal hard voor maken. Drie doelstellingen in het duurzaamheidsprogramma Mission Sustainable helpen om zo effectief mogelijk aan de slag te gaan:

1. De bedrijfsvoering van het ministerie van Buitenlandse Zaken is in 2030 klimaatneutraal.
2. Het ministerie van Buitenlandse Zaken start in 2022 en 2023 minimaal twaalf circulaire proefprojecten. Op basis van de opgedane ervaringen formuleren we in 2024 een strategie voor hoe we hier binnen onze organisatie verder vorm en inhoud aan willen geven.
3. Het ministerie van Buitenlandse Zaken zet zich proactief in om risico's op schending van mensenrechten en arbeidsomstandigheden (internationaal) in de bedrijfsvoering en via inkoop te minimaliseren.

In ons jaarlijkse duurzaamheidsverslag laten we de voortgang zien. Het managementsysteem CO_2-Prestatieladder helpt ons om efficiënt te werken en geeft inzicht in onze CO_2-uitstoot. We nemen doelgerichte stappen om onze footprint te verkleinen en verbeteren continu.

De tijd van praten over duurzaamheid is voorbij, het is tijd voor concrete actie. Onderweg komen we vast dilemma's tegen, waarbij we soms voor uitdagingen komen te staan. Maar alles met onze Mission Sustainable in het achterhoofd en de doelstellingen voor ogen.

We walk our talk! Onze missie is begonnen.

Strategie en aanpak

In november 2021 is de strategie voor Mission Sustainable vastgesteld door de Bestuursraad. De strategie beschrijft op hoofdlijnen de aanpak en de doelen voor de drie duurzaamheidsprioriteiten van BZ. Mission Sustainable vroeg de directies die een grote bijdrage leveren aan het programma, om eigen plannen van aanpak op te stellen en de strategie uit te werken. In augustus 2022 zijn deze plannen vastgesteld door de plaatsvervangend secretaris-generaal.

Inkoop is één van die directies die de duurzame doelen van Buitenlandse Zaken ondersteunt, door de 230 miljoen euro die BZ jaarlijks uitgeeft zo duurzaam mogelijk te besteden. Een uitdagende missie, aangezien we op 150 locaties over heel de wereld actief zijn. Een missie waarin we de hele organisatie stimuleren om actief mee te doen.

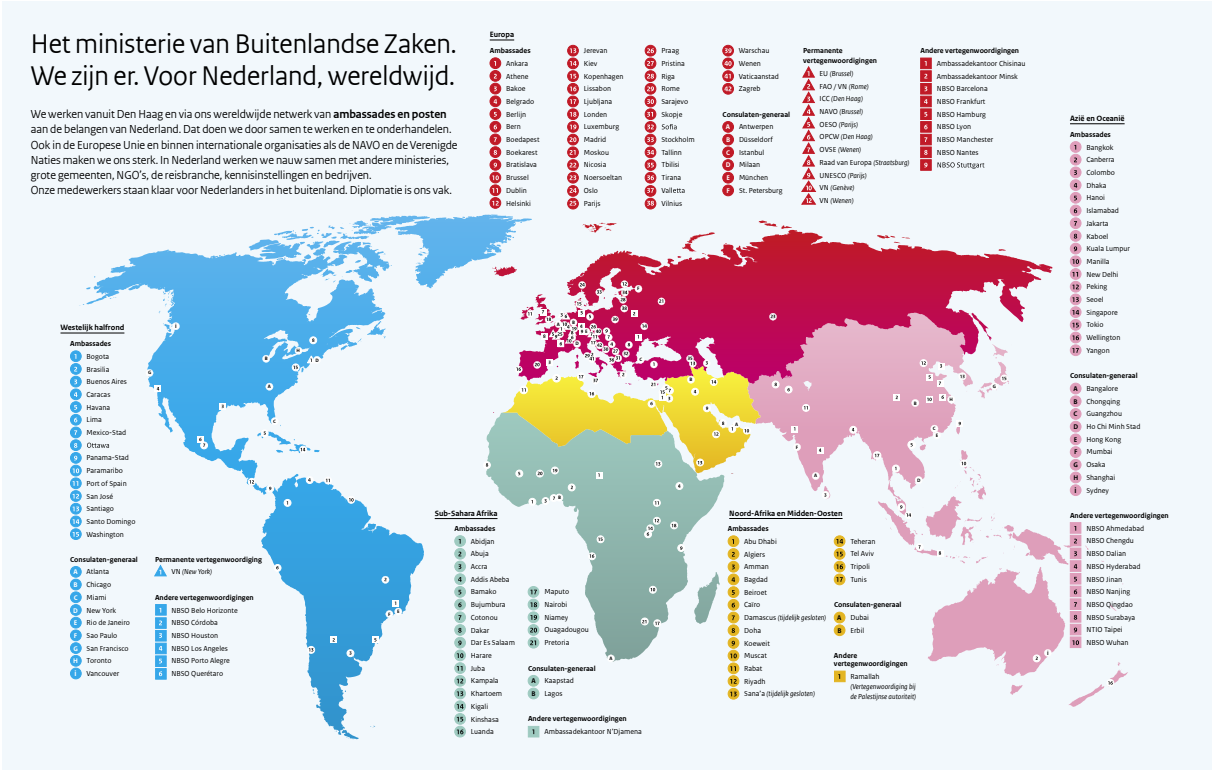

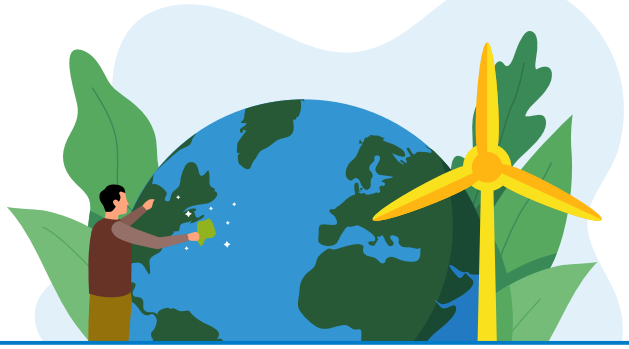

Onderzoek naar impact

We begonnen onze duurzame missie met een onderzoek naar waar inkoopkansen liggen om impact te maken. Op basis van dit onderzoek werd duidelijk dat er diverse producten, diensten en bouwprojecten (ambassades en consulaten) zijn waarbij het ministerie van Buitenlandse Zaken impact kan maken. De focus ligt daarom op deze categorieën:

Klimaat	• ICT-hardware, telefonie, netwerk en datacenter • Huisvesting gericht op vermindering uitstoot CO_2, hergebruik grondstoffen en reduceren van energieverbruik • Huishoudelijke apparatuur en installaties panden • Wagenpark dienstvoertuigen, vliegen en mobiliteit • Energiegebruik panden
Circulaire economie	• Kantoormeubilair • Huisvesting en renovatie • ICT-hardware • Mobiliteit • Evenementen • Afvalcontracten • Kantoorartikelen
Sociale keten-verantwoordelijkheid	• Arbeidsomstandigheden op de bouwplaats en materiaalgebruik huisvestingsprojecten • Facilitaire inhuur of inkoopopdrachten door posten: - Schoonmaak - Catering - Beveiliging - (Tuin)onderhoud • ICT-hardware

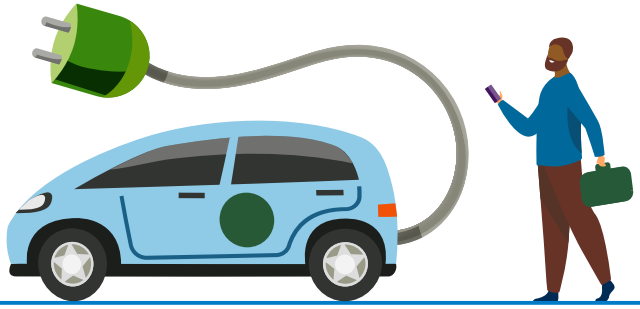

Rollen inkoop en opdrachtgevers

Inkoopadviseurs ondersteunen collega's van het ministerie van Buitenlandse Zaken bij het maken van impact en helpen hen om bij te dragen aan de doelen van Mission Sustainable. Vanuit de CDI en Mission Sustainable maken wij de opdrachtgevers die de meeste impact hebben binnen ons programma, duidelijk dat zij een verantwoordelijkheid hebben en helpen hen bij de uitvoering. Zo hebben de inkoopexperts van de Financiële Service Organisatie (FSO) bijvoorbeeld een overzicht van eisen die ambassades, consulaten-generaal, andere posten en directies kunnen stellen om de (internationale) arbeidsomstandigheden te borgen en is er beleid voor dienstauto's: zero emissie, tenzij.

Inkoopadviseurs van FSO en de Haagse Inkoop Samenwerking (HIS) ondersteunen opdrachtgevers om via aanbestedingen te verduurzamen, door ervoor te zorgen dat de duurzaamheidsambities goed in het aanbestedingsproces worden geïmplementeerd. Inkoop faciliteert de samenwerking met internationale markten en adviseert opdrachtgevers over wat zij kunnen doen en hoe ze dat kunnen doen, bijvoorbeeld bij het duurzaam aanbesteden van renovatie projecten van de directie huisvesting en facilitair (DHF). Zo kan een projectmanager van DHF er via een inkoopopdracht voor zorgen dat de opdracht bijdraagt aan de doelen die zij in hun duurzaamheidsplan hebben vastgesteld.

In de uitvoeringsfase is de opdrachtgever verantwoordelijk om toe te zien of de afspraken die bijdragen aan de doelstellingen van Mission Sustainable worden nageleefd en resulteren in de gewenste impact. Bijvoorbeeld door via contractmanagement te sturen op de afspraken. De duurzame impact daarvan wordt gemonitord via de CO_2-prestatieladder, kritieke prestatie-indicatoren en het duurzaamheidsverslag.

CO_2-PRESTATIELADDER

Opdrachten vanaf 50.000 euro

Opdrachten vanaf 50.000 euro kunnen rekenen op volledig op maat gemaakte steun. Een professioneel team vol inkoopexperts van FSO of HIS staat klaar om de opdracht te begeleiden.

We richten daarnaast als pilot MVOI support in. Dit wordt een ondersteuningspunt dat per project relevante kennis samenbrengt, ook van andere experts van binnen en buiten het Rijk. Het doel van MVOI support is het gericht adviseren over de mogelijkheden van een ambitieuze invulling van een aanbesteding, zodat deze optimaal bijdraagt aan de doelen van Mission Sustainable. De samenstelling van de expertise die wordt ingezet bij MVOI support wisselt per project, hier worden onder andere de inkoopadviseur(s), opdrachtgever en de duurzaamheidscoördinator bij betrokken.

Waar mogelijk werken we samen met andere ministeries en dienstonderdelen van het Rijk, zoals categoriemanagement en shared service organisaties (SSO's).

Opdrachten onder de 50.000 euro

Bij kleine opdrachten, onder de 50.000 euro, nemen de posten het heft in handen. Ze maken daarbij gebruik van de informatie en instrumenten die inkoop en het programmateam Mission Sustainable bieden. Een voorbeeld hiervan is een helpdesk en website met praktijkvoorbeelden, die beide ontwikkeld worden voor kennisdeling: missionsustainable@minbuza.nl en missionsustainable.nl. Hier staat een stappenplan voor posten om lokaal leefbaar loon te bepalen, en tips voor effectief contractmanagement. Ook kunnen posten profiteren van helder uitgewerkte en praktische handreikingen en formats, die vanaf het einde van 2022 gereed zijn.

Standaard of maatwerk

Standaarden waar het kan, maatwerk waar nodig: dat is de aanpak vanuit de inkoopadviseurs. We benutten MVOI standaarden die al ontwikkeld zijn voor en door de publieke sector. Die vertalen we naar de internationale context van het ministerie van Buitenlandse Zaken en we zorgen dat ze aansluiten op onze ambitieniveaus, die voor klimaat, circulair en ketenverantwoordelijkheid ambitieus zijn.

Waar nodig houden we ruimte voor maatwerk. We begeven ons op tamelijk nieuwe gebieden en in alle delen van de wereld. Vanwege de internationale context van de projecten van het ministerie van Buitenlandse Zaken, weten wij nog niet hoe we via lokale inkoopdrachten het beste de circulaire economie kunnen stimuleren. Hier gaan we pilots voor uitvoeren. Ook de huisvestingsprojecten vragen om maatwerk. Die bieden kansen voor verduurzaming, lokale werkgelegenheid en innovatieve inkoop. Een voorbeeld is de duurzaam gebouwde post in Accra.

Met hulp van een jaarplan en, bijvoorbeeld, de MVOI-zelfevaluatietool, stuurt inkoop op een lerende organisatie. Ook delen we inspirerende voorbeelden. Door te blijven leren, kunnen we onze aanpak verbeteren en weer duurzamer inkopen. Aangezien Buitenlandse Zaken een voorbeeldrol heeft vanuit het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) beleid, delen we deze kennis ook rijksbreed.

Meerjarig inkoopplan

Mission Sustainable is niet iets wat in één jaar volbracht is, maar een meerjarig traject. Het plan van aanpak inkoop richt zich in eerste instantie op wat nodig is voor de inkooporganisatie van BZ en het integreren van MVOI in de aanbestedingen. Ook heeft het CDI office alvast een eerste overzicht gemaakt van de plannen en activiteiten voor de implementatie van MVOI voor de komende jaren en is er een risicoanalyse opgesteld.

Op de middellange termijn is het doel dat alle collega's binnen het ministerie van Buitenlandse Zaken standaard MVOI meenemen in de aanbestedingen. Op lange termijn is het doel dat opdrachtgeverschap optimaal bijdraagt aan een zo duurzaam en sociaal mogelijk aanbod uit de markt.

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag

oktober 2022